

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Karlovy Vary

Inspekční zpráva

Základní škola Karlovy Vary, Nábřeží Jana Palacha 20

Nábřeží Jana Palacha 20/932, 360 01 Karlovy Vary

Identifikátor školy: 600 067 211

Termín konání orientační inspekce: 20. března, 22. - 23. března 2001

Čj.	052 102/01-5065
Signatura	oe2cu122

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplná základní škola je umístěna v centru města v komplexu historických budov. V současné době vzdělává žáky v 18 třídách. Realizovány jsou dva vzdělávací programy - Základní škola, čj. 16 847/96-2 a Základní škola čj. 16 847/96-2 - rozšířené vyučování cizích jazyků. Škola sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Orientační inspekce hodnotila kvalitu vzdělání na obou stupních školy v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika a vlastivěda.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň

Následující hodnocení vyplynulo z hospitací v hodinách matematiky, českého jazyka a vlastivědy v třetích a pátých ročnících. Namátkově byly sledovány písemnosti žáků a žákovské knížky. Zdrojem informací byly také rozhovory s učitelkami, ředitelem školy a jeho zástupkyní.

Výuka sledovaných předmětů probíhala podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2 - s rozšířeným vyučováním cizích jazyků; pouze v jednom třetím ročníku a jednom pátém podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2, ve všech ročnících jsou respektovány úpravy a doplňky tohoto programu čj. 250 18/98-22. Při plánování a přípravě výuky i při zadávání úkolů vycházely učitelky ze složení a schopností žáků ve třídách. Učivo je rozčleněno do tematických plánů, časová dotace jednotlivých předmětů je v souladu s učebním plánem uváděných vzdělávacích programů. Učební osnovy jsou plněny. Sledované hodiny byly pečlivě připraveny, výuka byla věcně správná.

Zhlédnuté hodiny byly odučeny pěti učitelkami, z toho tři splňovaly podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Dvě z nich předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro první stupeň nesplňují. Na úroveň práce se žáky to však nemělo žádný negativní dopad.

Výuka probíhala v účelně vybavených třídách, které jsou zařízené starším nábytkem. Kromě učebnic je ve škole k dispozici velké množství pomůcek. Ty byly ve všech sledovaných hodinách využívány funkčně a účelně, kladem je pečlivá příprava tabulí, která zvyšuje efektivitu výuky.

Upravené třídy poskytovaly žákům příjemné pracovní prostředí. V učebnách situovaných směrem k rušné hlavní silnici byl patrný zvýšený hluk zejména v době, kdy je větrán prostor třídy. V organizaci sledované výuky byly respektovány psychohygienické zásady. Ve většině hodin, zvláště v nižších ročnících, byl po činnosti náročnější na pozornost a soustředění vždy zařazován odpočinek. V době inspekce trávili žáci přestávky v učebnách.

Vyučovací hodiny se vyznačovaly pestrostí metod a forem práce. V úvodní části hodin bylo vždy zařazeno opakování a procvičování učiva. Učitelky jasně stanovily cíl, podle něhož volily i náplň práce. Soustředily se na podstatné otázky obsahu hodiny a vedly žáky k dořešení zadaných úkolů. Ke kladům zhlédnutých hodin patřilo střídání rozmanitých činností, zařazování soutěží a nápaditá motivace. Čas byl efektivně využit.

Sledované hodiny byly většinou zahajovány motivačním vstupem, opakováním a zkoušením v různých formách. Náročnost učiva byla volena zejména podle zájmů, dosavadních zkušeností a znalostí žáků. Učitelky pozitivně hodnotily výkony žáků, chyby důsledně opravovaly.

Ve všech hodinách se projevilo přátelský a pozitivní vztah mezi učitelkami a žáky, což vytvářelo ve třídách příjemnou pracovní atmosféru. Byl vytvořen prostor a čas pro názor žáků a jejich aktivita ve všech hodinách potvrzovala zájem nejen o výuku, ale i o obsah sledovaných předmětů. Styl výuky je uvolněný, bez zbytečných příkazů či zákazů ze strany učitelek, žáci mají možnost vyjadřovat se spontánně a bez zábran.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech na prvním stupni je vynikající.

Druhý stupeň

Český jazyk

Předmět je vyučován ve všech ročnících druhého stupně čtyři hodiny týdně, v souladu se zvolenými vzdělávacími programy. Učební osnovy jsou plněny; jejich obsah je rozpracován do tematických plánů pro každý ročník. V těchto dokumentech je dán vyvážený důraz na jazykovou a literární složku předmětu, jednotlivé oblasti jsou však obsahově i formálně zcela odděleny. Koordinaci plánů výuky i způsobu písemného prověřování znalostí žáků zajišťuje kvalitním způsobem předmětová komise.

Vedením výuky jsou pověřeny tři učitelky, všechny odborně i pedagogicky způsobilé podle výše uvedené vyhlášky.

Materiální zabezpečení předmětu je průměrné, žáci používají ucelenou řadu učebnic, výuka probíhá ve vhodně zařízených učebnách, kde se pojetí výzdoby a výběr pomůcek tematicky vztahují k českému jazyku. Moderní didaktická technika k dispozici není, školní knihovna není doplňována novými tituly a slouží především žákům prvního stupně. Ve sledovaných hodinách byly účelně využity jazykové příručky a slovníky.

Předmět je do rozvrhu hodin zařazen v souladu s didaktickými zásadami, při výuce se často střídají činnosti, avšak bez žádoucího zařazení relaxačních a uvolňovacích činností.

Hodiny byly pečlivě připraveny a účelně organizovány. Většina činností probíhá frontálně, efektivní jsou opakování i zařazování samostatné skupinové práce. Jazykové jevy jsou důsledně procvičovány a odůvodňovány, v některých případech byl dán větší důraz na gramatickou stránku předmětu nežli na rozvoj komunikativních schopností. K tvořivosti byli žáci vedeni v průběhu interpretace literárních textů a při stylistických cvičeních.

Motivace probíhá především ve slovní rovině, vyučující často zařazují mezipředmětové souvislosti. Velmi efektivně získávají zpětnou vazbu, klasifikují zejména písemné projevy; hodnocení žáků je pozitivní a neodrazující.

Atmosféra v hodinách byla klidná a příjemná, komunikace mezi učitelkami a žáky je bez napětí a stresu.

Kvalita vzdělávání v předmětu český jazyk je velmi dobrá.

Německý jazyk

Ve škole jsou vyučovány jazyk německý a jazyk anglický. Hodinové dotace předmětů v jednotlivých ročnících jsou v souladu se schválenými učebními dokumenty, obsah učebních osnov je rozpracován do jednotlivých časových etap výuky. V souladu s obsahem učiva jsou vyučujícími zpracovány tematické plány, učební osnovy jsou plněny. Vyučující obou jazyků jsou sdruženi ve společné předmětové komisi.

Výukou německého jazyka jsou pověřeni čtyři vyučující, pouze jedna z nich má odbornou i pedagogickou způsobilost, dvě vyučující mají pouze pedagogickou způsobilost, jeden

vyučující bez pedagogické i odborné způsobilosti je rodilý mluvčí.

Pro výuku předmětu jsou vytvořeny velmi dobré podmínky. Každý vyučující má k dispozici vlastní specializovanou odbornou učebnu vybavenou mapami, obrazovými materiály, tematicky zaměřenými nástěnkami a odbornými publikacemi; při celkovém počtu čtyř jazykových učeben však dochází k přílišnému roztržštění shora uvedeného vybavení. Množství didaktické techniky, tj. videorekordéry, magnetofony a zpětné projektory, není pro potřeby efektivní výuky dostačující. Ve sledovaných hodinách byla didaktická technika používána jen zřídka, účelnost a efektivita jejího využití byla nízká. Žáci mají k dispozici vhodné moderní učebnice, pracují též s odbornými publikacemi, zejména slovníky, dále pak s cizojazyčnými časopisy a dalšími doplňkovými materiály dle výběru vyučujících.

Psychohygienické zásady výuky jsou většinou dodržovány zejména z hlediska střídání činností, do rozvrhu je předmět zařazen správně.

Z hlediska struktury a pestrosti použitých metod a forem práce měly sledované hodiny různou úroveň. Ve vyšších ročnících byly hodiny vedeny převážně v cizím jazyce, některé hodiny u žáků nižších ročníků pak částečně v cizím a částečně v mateřském jazyce, a to s ohledem na náročnost učiva a na míru porozumění. Sledované hodiny byly vedeny převážně tradičním způsobem, žáci jsou vedeni k samostatnosti a k sebehodnocení jen v ojedinělých případech a spíše nahodile. Vyučující většinou nedokázali vytvořit dostatečný prostor k nenásilnému získávání nových poznatků, procvičování gramatiky a slovní zásoby formou vyvozování a hry, pouze ojediněle byli žáci vyzváni k projevení vlastního názoru žáků vhodným včleněním konverzačních témat z okruhu běžných životních situací. Přestože převažovaly hodiny s relativně vysokým tempem, většina hospitovaných hodin měla z hlediska efektivnosti výuky průměrnou úroveň. Tyto hodiny byly poměrně jednotvárné, převažoval monolog učitele, žáci byli méně aktivní. Ačkoliv i tyto hodiny byly dobře připraveny, projevil se zde nedostatek ve vhodném metodickém využití možností nabízených moderními jazykovými učebnicemi v oblasti rozvíjení komunikativních dovedností žáků.

U většiny sledovaných hodin byl počáteční motivační vstup nahrazen různou formou opakování, klasickým ústním nebo písemným zkoušením. Úroveň motivace žáků ze strany jednotlivých učitelů byla rozdílná. Vyučující využívali jen zřídka přirozené soutěživosti žáků nižších ročníků k zapojení do pracovní aktivity, u žáků vyšších ročníků chyběla uvědomělá snaha používat jazyk jako prostředek komunikace, výuka je spíše celkově zaměřena na osvojení systému gramatiky a slovní zásoby. K hodnocení žáků je používáno pravidelného klasického ústního zkoušení i písemného prověřování znalostí a dovedností. V hodinách s menší aktivitou žáků chybělo průběžné a jednoznačně srozumitelné verbální hodnocení.

Úroveň komunikace mezi žáky a vyučujícími je celkově velmi dobrá. Vyučující umožňují svým korektním přístupem k žákům vytváření dobrých podmínek pro aktivní spolupráci, spontánní komunikaci brání ve většině případů značný věkový odstup mezi vyučujícími a žáky. Přístup učitelů k žákům vytváří podmínky pro zapojení žáků do výuky, avšak žáci nejsou příliš aktivní.

Kvalita vzdělávání v německém jazyce je průměrná.

Matematika

Předmět je vyučován v souladu se zvolenými vzdělávacími programy jak co do týdenní hodinové dotace, tak co do obsahu učiva v jednotlivých ročnících druhého stupně. Vzhledem k jazykovému zaměření školy je celková hodinová dotace na druhém stupni nižší než je obvyklý standard. Jednotliví vyučující mají tematické plány zpracovány individuálně, zohledňují v nich výše uvedené humanitní zaměření, učební osnovy předmětu jsou plněny.

Výuku momentálně zajišťují tři zkušení vyučující, všichni odborně i pedagogicky způsobilí,

ústřední osobností v týmu matematiků je zkušená vedoucí předmětové komise. Tým matematiků neformálně spolupracuje nejen v rámci pravidelných schůzek předmětové komise, která by do budoucna měla v rámci zásad moderního školního managementu rozšířit svoji náplň také o výstupní evaluaci a systematickou analýzu aktuálních problémů výuky. Nutno ocenit snahu a zájem všech vyučujících o dosažení co nejlepších výsledků v rámci svých tříd s ohledem na možnosti žáků a úspěšnost školy v matematice při přijímacích zkouškách na výběrové střední školy. Předmětová komise matematiky stojí před zásadní generační výměnou.

Materiální podmínky výuky jsou dobré úrovně, žáci mají k dispozici ucelenou řadu nových učebnic nakladatelství Fortuna, při procvičování je navíc doplňována databanka příkladů z tradičních sbírek úloh. Komerční nabídky vědomostních testů z úsporných finančních důvodů škola nevyužívá. Výuka probíhá v běžných učebnách, jejichž estetická stránka je celkově na velmi dobré úrovni. Vyučující mají pro každou vyučovací hodinu k dispozici standardní didaktickou techniku, včetně názorných pomůcek.

Psychohygienické zásady výuky jsou respektovány jak vedením školy (zařazení matematiky do rozvrhu), tak jednotlivými vyučujícími v průběhu vyučovacích hodin.

Z metodického hlediska byly hospitované hodiny velmi podobné, vyučující pracovali se žáky převážně frontálním způsobem, snažili se je maximálně aktivizovat v průběhu celé vyučovací hodiny. Společným pozitivním rysem byla rovněž snaha o maximální srozumitelnost výkladu a praktické pojetí učiva mimo jiné vhodnou skladbou a četností úloh. Důraz je kladen na pohotovost numerické počítání z paměti. Jednotliví vyučující se liší stylem práce se třídou, převažuje způsob liberální, bez újmy na autoritě učitele, objevuje se také způsob autokratický, z pohledu moderní metodiky méně motivující i efektivní. Zejména v nižších ročnících není příliš zvýrazněna žádoucí pozitivní motivace žáků všemi vyučujícími, jak vstupní, tak průběžné, výše uvedený odlišný styl se projevuje mj. v rozdílné četnosti motivačních pochvalných stimulů při výuce. V hodnocení žáků převažuje písemné zkoušení, počet známek je dostatečný, klasifikace žáků objektivně odráží kvality žáků v rámci třídy. Dostatečnou pozornost věnují vyučující kontrole žákovských sešitů především co do úplnosti a systematickosti jejich obsahu. Čtvrtletní písemné jsou zadávány individuálně, liší se formálně i způsobem hodnocení (známkování jednotlivých příkladů nebo bodovací systém), obsahově jsou na dobré úrovni. V rámci předmětové komise by bylo do budoucna užitečné jednak sjednocení formy a systému hodnocení včetně způsobu archivace, jednak zadávání ročníkových výstupních testů či prověrek zejména v případech, kdy se vyučující výrazně liší v klasifikaci (např. druhá čtvrtletní práce z matematiky ve třídách 9.A a 9.B).

Rozdílný styl vyučujících ve třídě se pochopitelně promítá také do odlišného způsobu komunikace se žáky a následně pracovního klimatu ve třídách. V obou pojetích je ovšem, soudě podle navštívených hodin, komunikace učitelů se žáky korektní a na požadované společenské úrovni.

Kvalita vzdělávání v předmětu matematika je průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ředitel školy vypracoval podrobný plán činnosti školy pro školní rok 2000/2001. Dokument obsahuje základní charakteristiku činnosti školy, výčet hlavních úkolů výchovně-vzdělávací práce a organizační opatření k průběhu školního roku. Přílohami dokumentu jsou plány pro činnost součástí školy a metodických složek, dále plán kontrolní činnosti a plán pedagogických rad. Většina úkolů je termínována se stanovením zodpovědnosti za plnění, záměry týkající se výchovy a vzdělávání jsou formulovány příliš obecně, bez konkrétních úkolů. Plán je průběžně plněn, závěry jsou projednávány na pedagogických radách a provozních poradách. Roční plánování je konkretizováno do jednotlivých měsíců, v dílčích plánech jsou učitelé upozorňováni na různé akce, kontrolní činnost a provozní záležitosti.

Učební plány zvolených vzdělávacích programů jsou pro všechny ročníky zpracovány na oba cykly (první a druhý stupeň) v souladu se schválenými dokumenty.

Škola je od roku 1993 právním subjektem, zřizovatelem je Město Karlovy Vary. Vedení školy tvoří ředitel, jeho statutární zástupkyně pro pedagogické záležitosti a ekonomická zástupkyně. Učitelé a provozní zaměstnanci jsou přímo podřízeni zástupkyním ředitele, ty jsou za jejich činnost zodpovědné, příslušné informace pravidelně řediteli přenášejí. V organizační struktuře školy jsou mimo přímé vztahy podřízenosti a nadřízenosti vyčleněny metodické složky, zřízené pro první stupeň a pro skupiny předmětů stupně druhého. Na předmětové komise ani na metodická sdružení pro první stupeň a školní družinu ředitel řídicí pravomoci nepřenesl, slouží jako poradní orgány, koordinující tvorbu tematických plánů, úroveň žákovských písemností, účast školy ve vědomostních soutěžích a další vzdělávání učitelů. Nejvýznamnějším poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada, konaná vždy na začátku školního roku, v pololetí a v závěru školního roku. Ostatní klasifikační a provozní porady jsou považovány za pracovní a nemají váhu poradního sboru. Ze všech porad jsou pořizovány velmi dobře vypovídající zápisy. Tato jednání jsou základem vnitřního informačního systému, ten je doplněn školním rozhlasem a vývěskami ve sborovně.

Rodiče a zákonní zástupci žáků jsou informováni dvakrát ročně na plánovaných třídních schůzkách, třídní učitelé mohou uspořádat i další setkání s rodiči mimo vedením stanovené termíny. Rodiče v rámci třídních schůzek vznášejí připomínky, které na upozornění třídního učitele řeší vedení školy.

Vnitřní život a provoz školy se řídí Řádem školy. Ten upravuje zejména požadavky na chování žáků, docházku do školy, zacházení se školním majetkem, dále zakotvuje povinnost ochrany zdraví a bezpečnosti při práci. Stanovená pravidla jsou dodržována, v průběhu inspekce byla sledována velmi dobrá kázeň žáků, závažné přestupky škola řeší jen sporadicky.

Ve škole je vedena povinná dokumentace podle § 38a, odst. 1, písm. b, d, e, h, j zákona ČNR č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů. Třídní výkazy a katalogové listy obsahovaly formální nedostatky, které byly v průběhu inspekce odstraněny. Dokumentace je vedena obsahově správně.

Ředitel školy vytvořil spolu se statutární zástupkyní velmi dobrý pracovní tým, ve všech oblastech jsou všem pracovníkům dána jasná a srozumitelná pravidla, autoritativně pojatý styl řízení je pedagogickým sborem přijímán.

Pro odměňování pracovníků jsou stanovena kritéria pro udělování osobních příplatků a mimořádných odměn (pro obě nadtarifní složky platu jsou totožná). Kritéria vypracovala školní odborová organizace a vedením školy byla akceptována; v praxi jsou uplatňována zejména v případě práce nad rámec učební povinnosti učitelů.

Podklady pro hodnocení pracovníků získává vedení školy především hospitační činností. Ta je

cíleně plánována, v letošním roce byla směřována k vyučujícím cizích jazyků a k učitelům začínajícím či ve škole novým. V případě zjištění nedostatků jsou konány hospitace následné. Podle záznamů jsou v hodinách sledovány podstatné jevy, závěry jsou s vyučujícími projednávány a slouží jako podklad pro plánování další práce vedení školy. Účinnost hospitační činnosti i další nepřímé kontroly (dokumentace, dozory, žákovské knížky) potvrzuje i celkově velmi dobrá úroveň výuky sledovaných předmětů.

Vedení školy se zabývá i evaluací dosažených znalostí žáků, pravidelně jsou evidovány a kontrolovány výsledky písemných prověrek z českého jazyka, matematiky a cizích jazyků; ředitel zadává ve třídách vlastní testy z matematiky, fyziky a českého jazyka.

Hodnocení kvality řízení

Ředitel školy vytvořil pomocí autoritativně zaměřeného stylu řízení velmi dobrou organizační strukturu školy, podporovanou jasně danými pravidly, která jsou všemi dodržována. Činnost školy vychází z velmi dobrého plánování, vedení a motivování pracovníků; kontrolní mechanismy jsou účinné a mají ve sledovaných oblastech vynikající úroveň.

Celkově je řízení školy nadprůměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. OSO/2/00/56-Z, ze dne 20. června 2000;
- záznamy z pedagogických rad;
- třídní knihy všech tříd ve školním roce 2000/2001;
- třídní výkazy všech tříd;
- katalogové listy žáků všech tříd;
- rozvrh hodin ve školním roce 2000/2001;
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1999/2000;
- učební plán školy;
- tematické plány sledovaných předmětů pro školní rok 2000/2001;
- Plán práce školy pro školní rok 2000/2001;
- Řád školy;
- vybrané žákovské písemnosti.

ZÁVĚR

Posouzením sledovaných činností školy byla vymezena zásadní

Pozitiva

- vynikající úroveň výuky na prvním stupni,
- kvalitní hospitační činnost vedení školy.

Škola má vytvořeny velmi dobré podmínky pro realizaci zvolených vzdělávacích programů. Kvalita vzdělávání ve sledovaných oblastech je celkově velmi dobrá. Kvalita řízení je nadprůměrná.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Celkově je činnost školy ve sledovaných oblastech velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdenka Spalová	.....
Členové týmu	Mgr. Alena Rájová	.....
	Mgr. Jaroslav Šafránek	.....

V Karlových Varech dne 17. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ...19. dubna 2001.....

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Zdeněk Marhons	.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	4. května 2001	115/01
Zřizovatel:	4. května 2001	116/01

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly podány